

VIII. KONDYCJA GOSPODARSTW DOMOWYCH

1. Omówienie wyników

1. W lipcu 2015 r. nastroje polskich gospodarstw domowych nieco się pogorszyły, po znaczącym wzroście w poprzednim kwartale. Wskaźnik kondycji gospodarstw domowych IRG SGH (IRGKGD) zmniejszył o 2,8 pkt. (po poprawie w Q2 2015 r. o 10 pkt.). Pogorszyły się wszystkie cztery składowe wskaźniki. W największym stopniu do zmniejszenia nastrojów przyczyniły się obawy przed bezrobociem i prognoza zdolności do oszczędzania.

Oceniając wyniki obecnego kwartału należy mieć jednak na uwadze, że w poprzednim badaniu mieliśmy do czynienia ze skokowym, znaczącym wzrostem wartości wskaźnika IRGKGD, aż o 10 pkt. Obserwowany obecnie spadek jest dużo mniejszy i może być efektem wysokiej bazy w poprzednim badaniu. Wartość wskaźnika wygładzonego (oczyszczonego z wahań sezonowych) nadal ukazuje wyraźny trend wzrostowy, co zapowiada dodatnią dynamikę konsumpcji w kolejnych kwartałach.

2. Oceny odnoszące się do przyszłej sytuacji finansowej gospodarstwa domowego (w nadchodzących 12 miesiącach) pozostały na poziomie zbliżonym do poprzedniego badania. Oceny bieżącej sytuacji uległy pogorszeniu, choć jest to korekta po bardzo wysokiej poprawie w poprzednim badaniu. Saldo jest wciąż wyższe niż w I kwartale br. Wskaźniki wygładzone nadal ukazują wyraźną tendencję wzrostową ocen sytuacji finansowej.

3. W przypadku ocen bieżącej oraz przyszłej sytuacji gospodarczej nadal utrzymuje się wyraźna tendencja wzrostowa wskaźników oczyszczonych z wahań krótkookresowych. Wskaźnik surowy odnoszący się do bieżącej sytuacji uległ poprawie o ok. 1 pkt., a prognostyczny zmniejszył się jedynie o ok. 1,7 pkt. mimo dość dużych wzrostów zanotowanych przed kwartałem (o 9-10 pkt.).

4. W bieżącym badaniu mieliśmy do czynienia z zahamowaniem spadków w zakresie oceny kosztów utrzymania i przyszłej inflacji, choć wskaźniki wygładzone nadal są w trendzie spadkowym. Saldo odnoszące się do pytania o bieżące koszty utrzymania zwiększyło się o ok. 6 pkt., a saldo oczekiwań inflacyjnych aż o 18 pkt. Jest to zapewne odzwierciedleniem stopniowo ustępującej deflacji oraz pewnych obaw dotyczących wpływu suszy na rynek rolny w Polsce. Wyniki należy interpretować dosyć ostrożnie, gdyż trudno ocenić jeszcze, czy jest to trwałe odwrócenie tendencji.

5. W przypadku ocen przyszłego bezrobocia mieliśmy do czynienia ze wzrostem salda o ok. 5,6 pkt. Jest to dosyć zaskakujący wynik w świetle dobrych danych z rynku pracy. Może to być spowodowane efektem bazy z poprzedniego kwartału, kiedy zanotowaliśmy ogromny, bowiem aż o ponad 21 pkt., spadek salda. Wartość salda pozostaje więc nadal na najniższym poziomie od 2008 r., a obawy przed bezrobociem są znacząco mniejsze niż przed rokiem i na początku br.

6. W trzecim kwartale oceny w zakresie bieżącego klimatu do zakupu dóbr trwałych uległy poprawie. Saldo zwiększyło się o ok. 4 pkt. i ukształtowało się na dodatnim poziomie po raz pierwszy od 2008 r. Jednak w przypadku prognozy wydatków na dobra trwałe zanotowano spadek ocen po bardzo wyraźnej poprawie nastrojów w poprzednim badaniu. Saldo powróciło do średnich poziomów z początku roku. Także w ujęciu średniookresowym mamy do czynienia z trendem horyzontalnym.

7. W przypadku pytania dotyczącego klimatu do oszczędzania saldo zmniejszyło się po dość znacznej poprawie w poprzednim badaniu. Opinie w tym zakresie charakteryzują się w ostatnich kwartałach dużą zmiennością, choć można zaobserwować lekką tendencję wzrostową wskaźnika wygładzonego. W przypadku oceny prawdopodobieństwa zaoszczędzenia jakichkolwiek kwot pieniędzy w najbliższych 12 miesiącach również zanotowano w bieżącym badaniu niewielką korektę

w dół, jednak opinie w tym zakresie od wielu kwartałów są w wyraźnym trendzie wzrostowym, który nie uległ zmianie w bieżącym badaniu.

8. Saldo zbilansowania bieżących dochodów i wydatków gospodarstwa domowego utrzymało się na wysokim, dodatnim poziomie (ok. 11 pkt.), choć jest nieco niższe niż przed kwartałem. Odsetek gospodarstw domowych, które „nieco oszczędzają”, jest na bardzo wysokim poziomie, ok. 35 %. Zmalał odsetek tych, którzy „dużo oszczędzają”, z 5,7 % do 2,7 %. Wśród oszczędzających dominują gospodarstwa domowe, które odkładają mniej niż 10 % dochodów; jest ich ok. 59 %. Drugą grupą stanowią gospodarstwa domowe odkładające między 10 a 20 % swoich dochodów; jest ich 26 %. Tych, którzy mogą odkładać ponad 30 %, jest ok. 5,6 %. Średnia stopa oszczędności to ok. 11 %.

9. W bieżącym badaniu saldo odpowiedzi na pytanie o prawdopodobieństwo zakupu samochodu w kolejnych 12 miesiącach zmalało o ok. 2 pkt. wobec poprawy w poprzednim badaniu o ok. 6 pkt. Saldo nadal jest na względnie wysokim poziomie. Obecnie ok. 8 % respondentów ocenia prawdopodobieństwo zakupu samochodu jako bardzo duże lub dość duże.

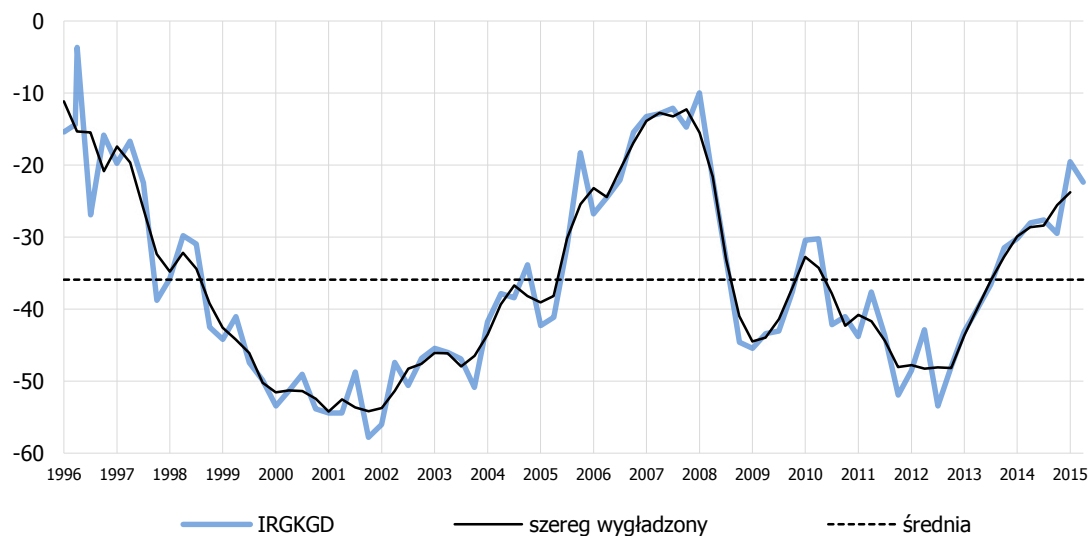
10. Saldo pytania o planowany zakup lub budowę domu/mieszkania w następnych 12 miesiącach po raz trzeci z rzędu wzrosło; tym razem o ponad 3 pkt. Odsetek tych, którzy planują wydatki mieszkaniowe, wynosi obecnie prawie 9 % (wobec ok. 15 % w 2008 r.). W przypadku wydatków remontowych nastroje poprawiły się o ok. 5,5 pkt. Wskaźnik wygładzony wykazuje tendencję wzrostową.

11. W lipcowej edycji badania kondycji gospodarstw domowych zadaliśmy respondentom następujące pytanie: „Czy obawiacie się Państwo wpływu sytuacji w strefie euro w związku z możliwą niewypłacalnością Grecji i jej ewentualnym wyjściem ze strefy euro na Waszą kondycję finansową?”. Podobne pytanie zadano respondentom w styczniu 2014 r. oraz w latach 2010-2013. W latach 2008-2009 pytanie było bardziej generalne i dotyczyło „wpływu zawirowań na światowych rynkach finansowych”. W kwietniu 2014 r. pytanie dotyczyło wpływu sytuacji na Ukrainie. Uzyskane wyniki pokazują, że poziom obaw jest najniższy od wielu lat, mimo że napięcie związane z wystąpieniem Grecji ze strefy euro w ostatnim okresie było ogromne. Obecnie ok. 46 % respondentów obawia się negatywnych konsekwencji niewypłacalności Grecji. W styczniu 2014 r. było to ok. 48 % (w kwietniu 2014 r. odnośnie do wpływu sytuacji na Ukrainie ponad 52 %), w 2013 r. ponad 60 %, a w 2012 r. nawet ponad 69 %. W porównaniu do sytuacji sprzed roku odsetek, tych którzy bardzo się obawiają skutków kryzysu „greckiego” zmniejszył się z 16,8 % do 16,3 %. Zmalał również odsetek tych, którzy „trochę” obawiają się wpływu kryzysu na ich finanse; obecnie takich respondentów jest 29,5 % wobec 31,3 % w styczniu ub.r. (w pytaniu o skutki sytuacji na Ukrainie było to nawet 35,9 %). Warto przypomnieć, że w 2012 r., kiedy obawy osiągnęły punkt kulminacyjny, duże obawy wyrażało aż 34 %, a małe obawy prawie 35 %.

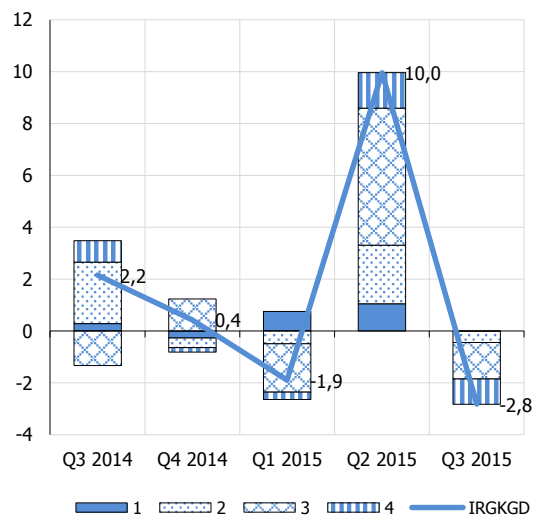
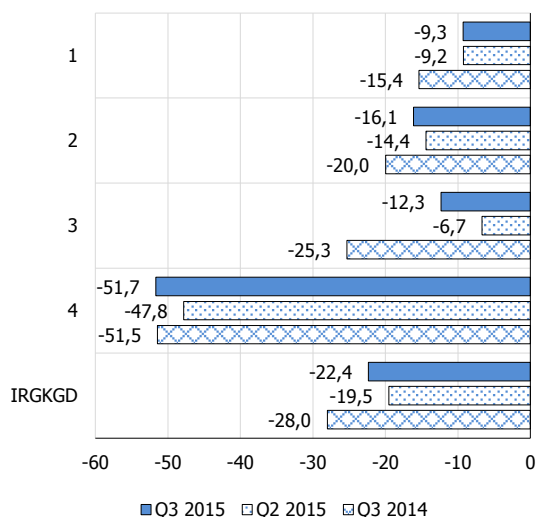
12. Równoległe do osłabienia się obaw zwiększył się odsetek tych, którzy w ogóle nie obawiają się kryzysu; jest ich 19,2 % wobec 11,5 % w styczniu 2014 r. Ten odsetek jest najwyższy od 2008 r. Odsetek gospodarstw domowych niemających lub niepotrafiących wyrazić swoich opinii w tej kwestii wyniósł 34,9 % wobec ok. 40 % w badaniu kwietniowym.

2. Wyniki szczegółowe

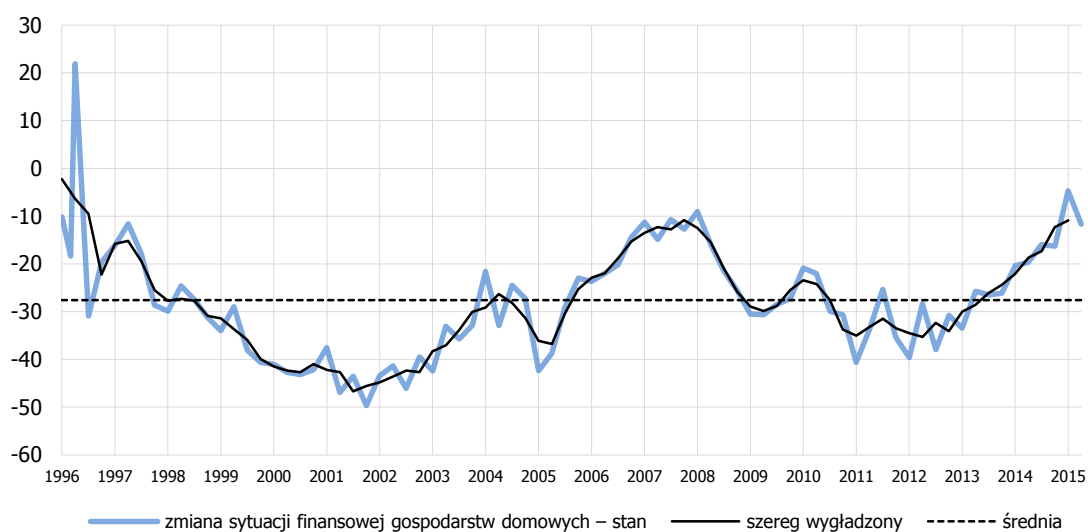
WSKAŹNIK KONDYCJI GOSPODARSTW DOMOWYCH

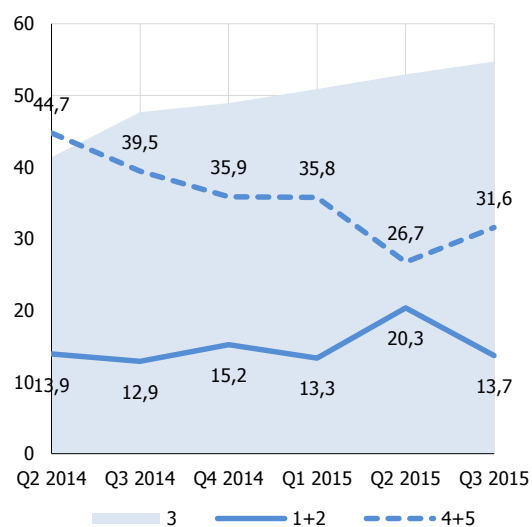
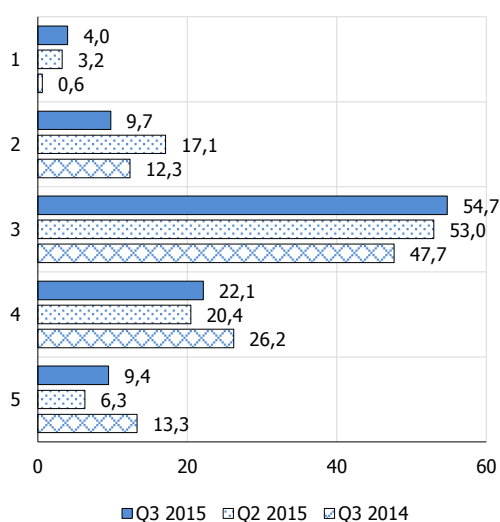
składowe salda	Q2 2014	Q3 2014	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015
1. zmiana sytuacji finansowej - przewidywania	-16,5	-15,4	-16,5	-13,5	-9,2	-9,3
2. ogólna sytuacja ekonomiczna Polski - przewidywania	-29,4	-20,0	-21,4	-23,4	-14,4	-16,1
3. bezrobocie w kraju - przewidywania	20,0	25,3	20,4	27,8	6,7	12,3
4. oszczędności - przewidywania	-54,8	-51,5	-52,1	-53,3	-47,8	-51,7
IRGKGD (1+2-3+4)/4	-30,2	-28,0	-27,6	-29,5	-19,5	-22,4

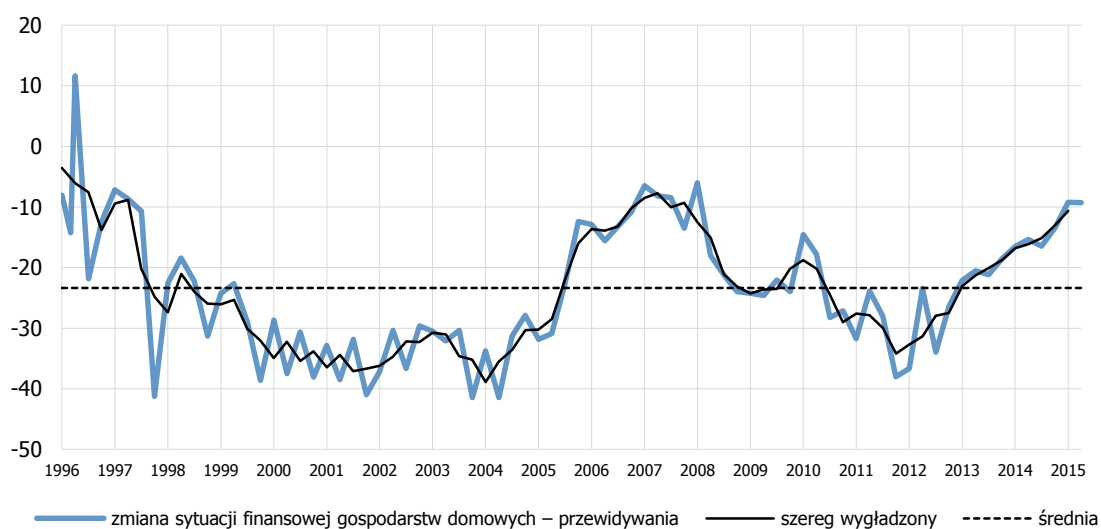
ZMIANA SYTUACJI FINANSOWEJ GOSPODARSTW DOMOWYCH – STAN

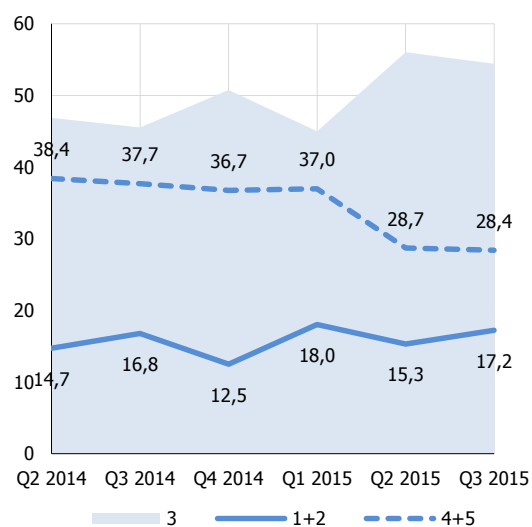
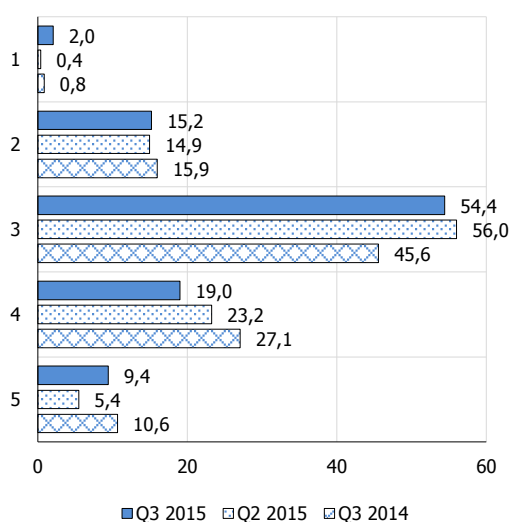
warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2014	Q3 2014	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015
1. poprawiła się bardzo	1,1	0,6	1,7	0,3	3,2	4,0
2. poprawiła się trochę	12,8	12,3	13,5	13,0	17,1	9,7
3. bez zmian	41,4	47,7	48,9	50,9	53,0	54,7
4. pogorszyła się trochę	33,8	26,2	22,8	25,3	20,4	22,1
5. pogorszyła się bardzo	11,0	13,3	13,0	10,5	6,3	9,4
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-20,4	-19,6	-16,0	-16,3	-4,7	-11,7

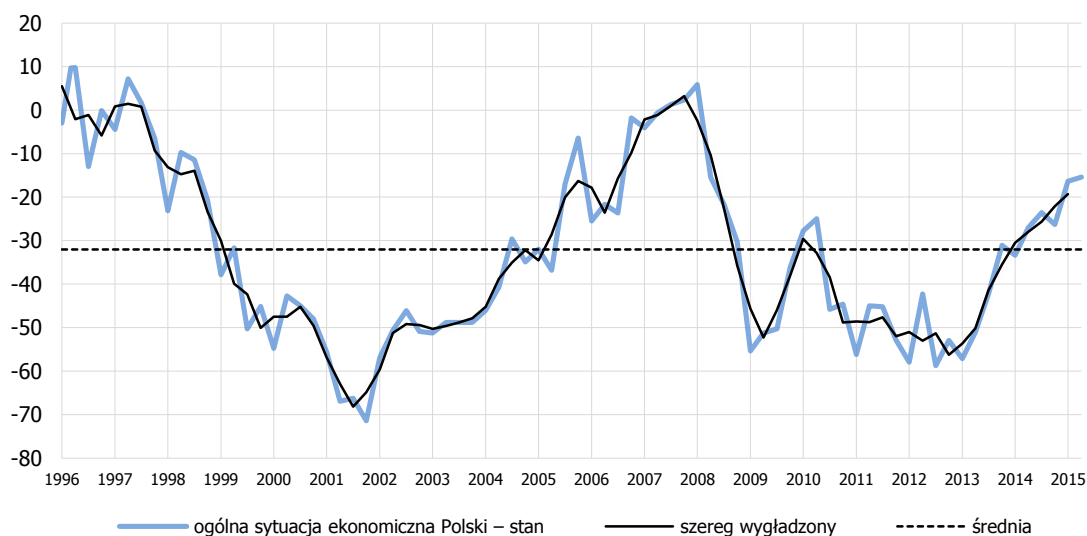
ZMIANA SYTUACJI FINANSOWEJ GOSPODARSTW DOMOWYCH – PRZEWIDYWANIA

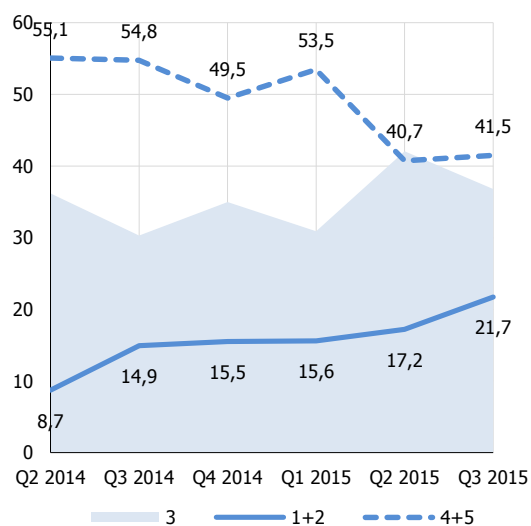
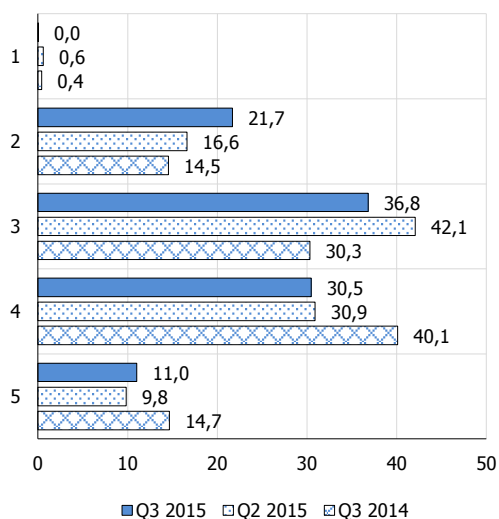
warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2014	Q3 2014	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015
1. poprawi się bardzo	1,2	0,8	1,8	3,8	0,4	2,0
2. poprawi się trochę	13,6	15,9	10,6	14,2	14,9	15,2
3. bez zmian	46,9	45,6	50,8	45,0	56,0	54,4
4. pogorszy się trochę	27,9	27,1	26,2	25,2	23,2	19,0
5. pogorszy się bardzo	10,5	10,6	10,5	11,8	5,4	9,4
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-16,5	-15,4	-16,5	-13,5	-9,2	-9,3

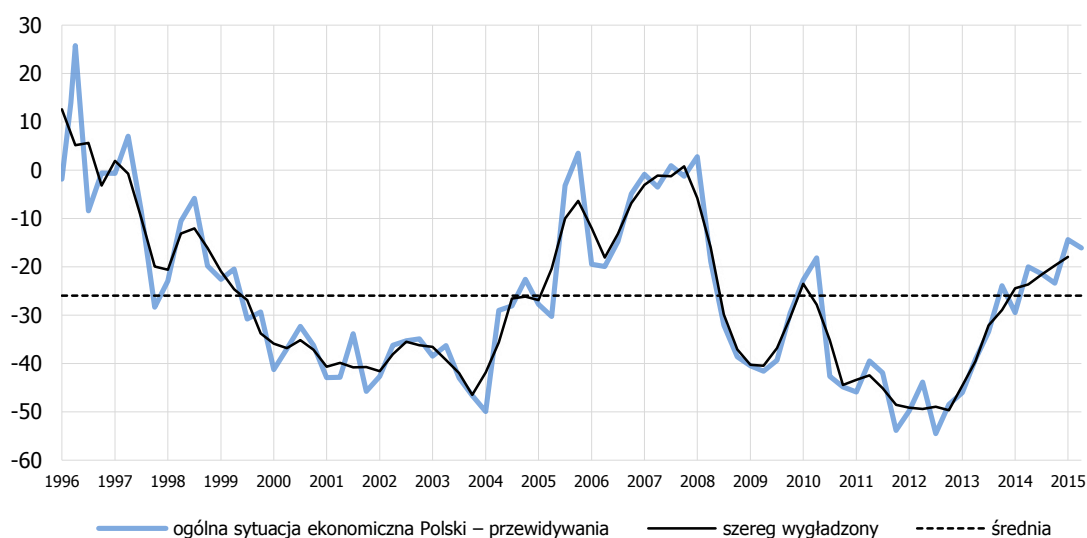
OGÓLNA SYTUACJA GOSPODARCZA W POLSCE – STAN

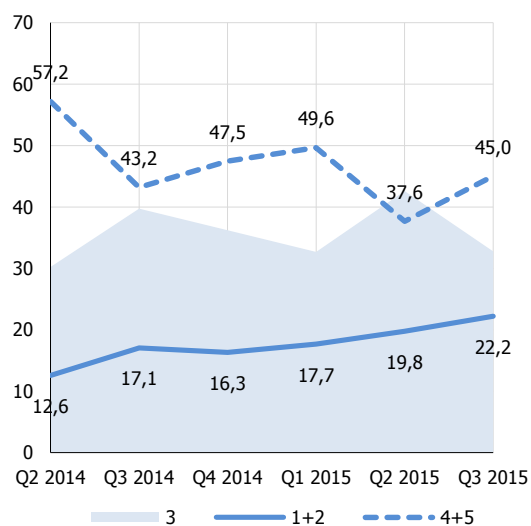
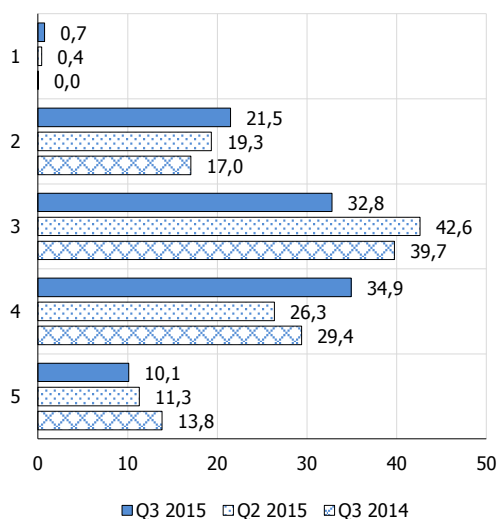
warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2014	Q3 2014	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015
1. poprawiła się bardzo	0,1	0,4	0,5	0,0	0,6	0,0
2. poprawiła się trochę	8,6	14,5	15,0	15,6	16,6	21,7
3. bez zmian	36,2	30,3	35,0	30,9	42,1	36,8
4. pogorszyła się trochę	34,7	40,1	35,7	38,8	30,9	30,5
5. pogorszyła się bardzo	20,4	14,7	13,8	14,7	9,8	11,0
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-33,3	-27,0	-23,6	-26,3	-16,4	-15,4

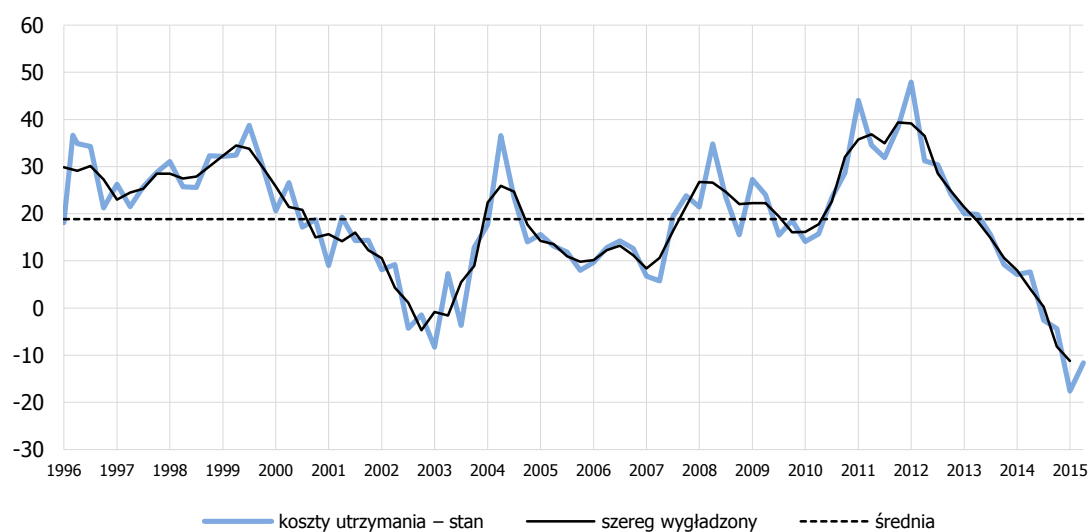
OGÓLNA SYTUACJA GOSPODARCZA W POLSCE – PRZEWIDYWANIA

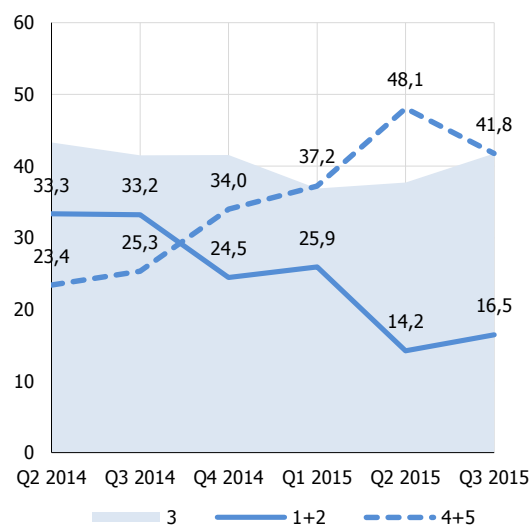
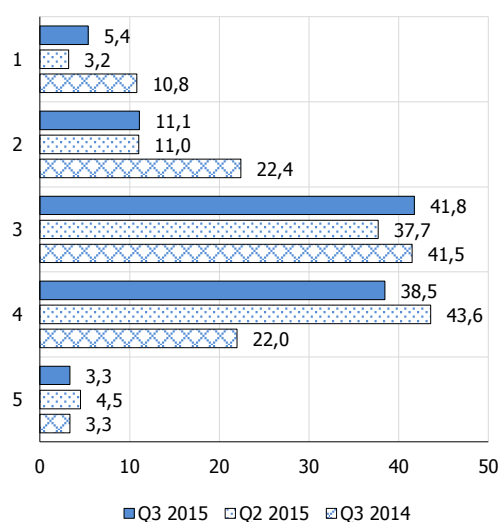
warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2014	Q3 2014	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015
1. poprawi się bardzo	0,4	0,0	0,5	1,0	0,4	0,7
2. poprawi się trochę	12,2	17,0	15,8	16,7	19,3	21,5
3. bez zmian	30,2	39,7	36,2	32,7	42,6	32,8
4. pogorszy się trochę	42,4	29,4	35,3	33,9	26,3	34,9
5. pogorszy się bardzo	14,7	13,8	12,2	15,8	11,3	10,1
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-29,4	-20,0	-21,4	-23,4	-14,4	-16,1

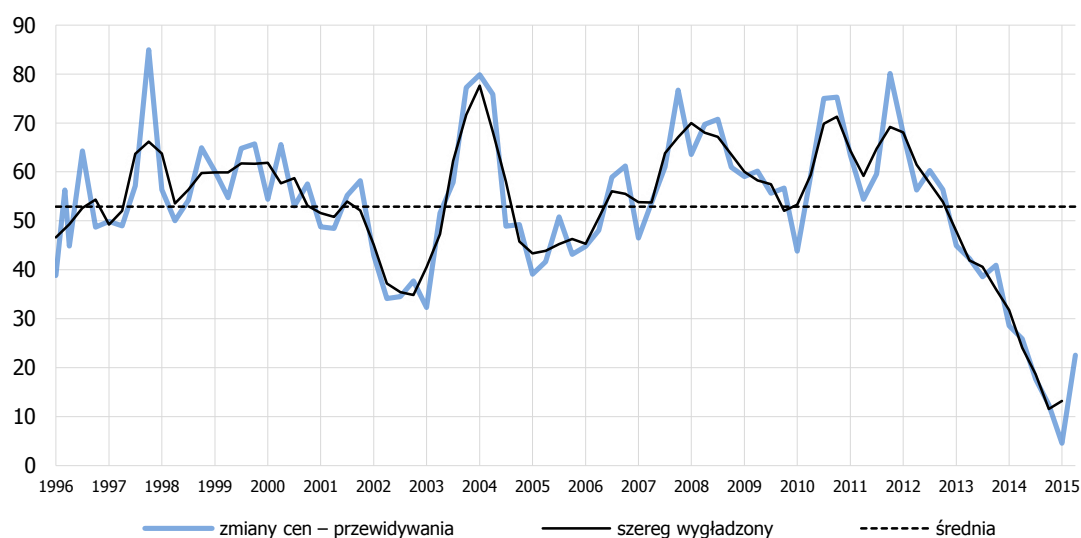
KOSZTY UTRZYMANIA – STAN

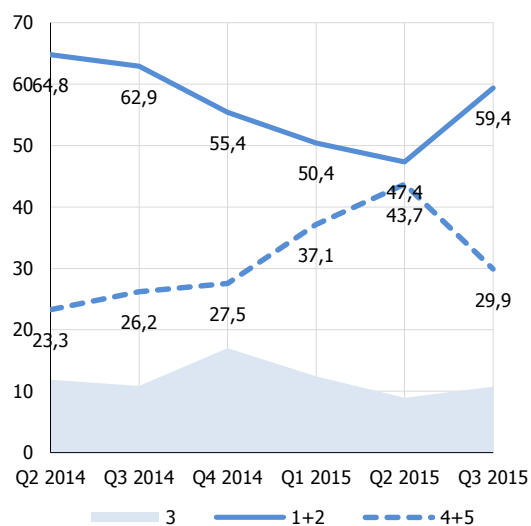
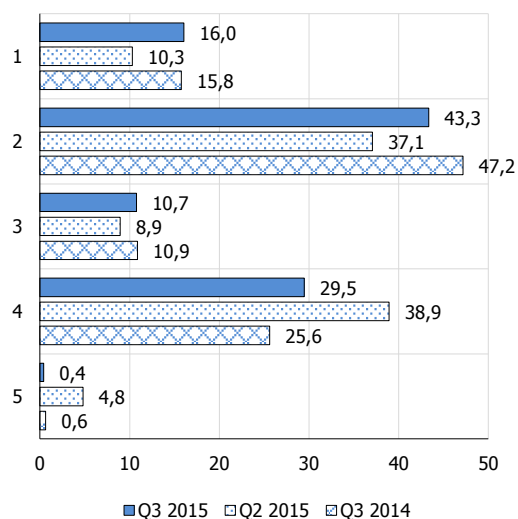
warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2014	Q3 2014	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015
1. wyraźnie dużo wyższe	6,5	10,8	6,3	8,3	3,2	5,4
2. znacznie wyższe	26,9	22,4	18,1	17,6	11,0	11,1
3. nieco wyższe	43,3	41,5	41,5	36,9	37,7	41,8
4. takie same	21,2	22,0	32,0	31,6	43,6	38,5
5. niższe	2,2	3,3	2,0	5,7	4,5	3,3
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	7,1	7,7	-2,6	-4,4	-17,6	-11,6

ZMIANA CEN – PRZEWIDYWANIA

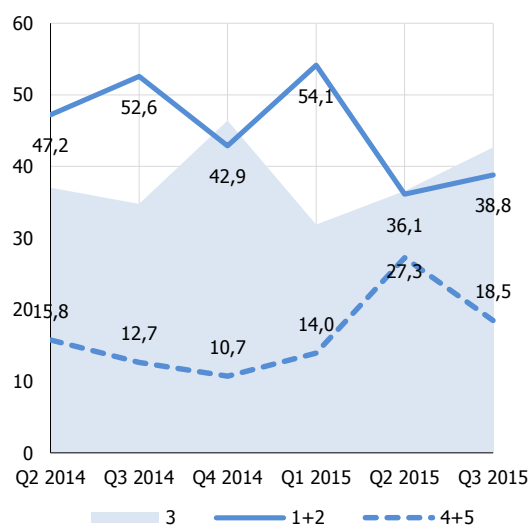
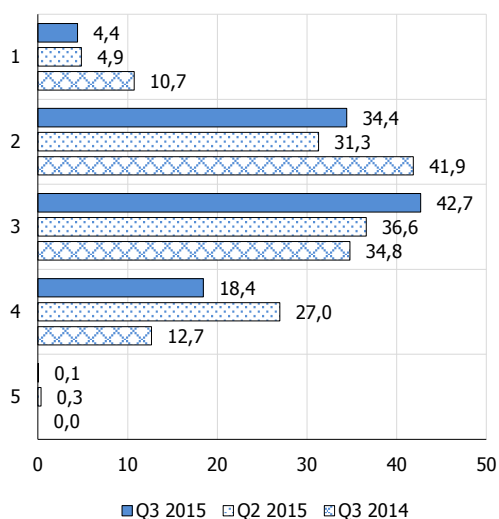
warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2014	Q3 2014	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015
1. wzrost cen będzie szybszy	17,3	15,8	9,9	13,2	10,3	16,0
2. ceny wzrastać będą tak samo	47,6	47,2	45,5	37,2	37,1	43,3
3. ceny wzrastać będą wolniej	11,9	10,9	17,0	12,4	8,9	10,7
4. ceny będą mniej więcej takie same	21,6	25,6	25,0	35,4	38,9	29,5
5. ceny nieco zmniejszą	1,6	0,6	2,5	1,7	4,8	0,4
saldo ($1+0,5 \times 2 - 0,5 \times 4 - 5$)	28,6	25,9	17,6	12,4	4,6	22,6

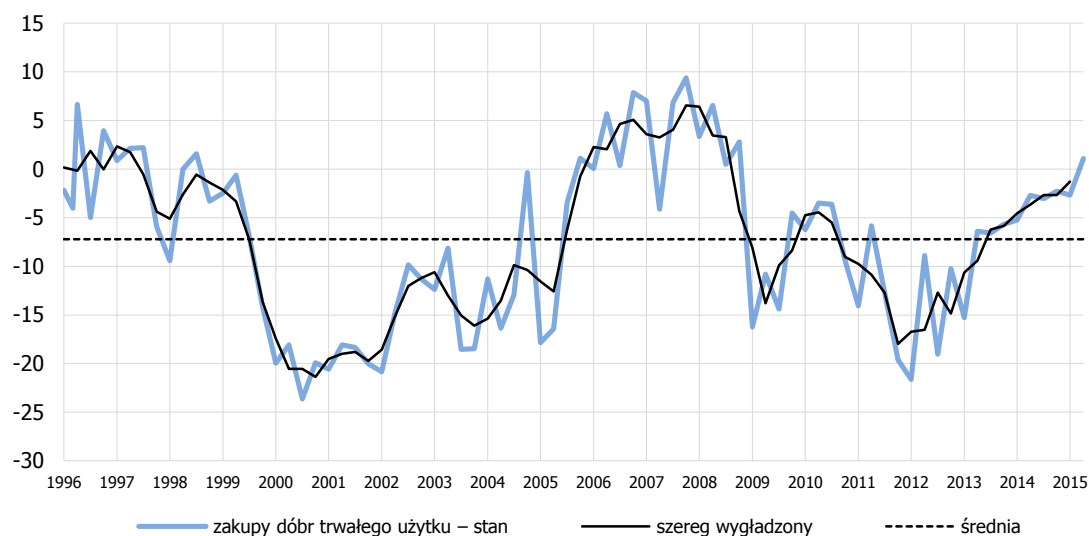
BEZROBOCIE W KRAJU – PRZEWIDYWANIA

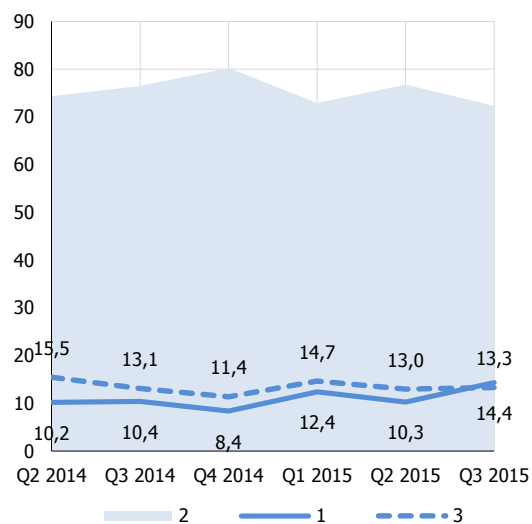
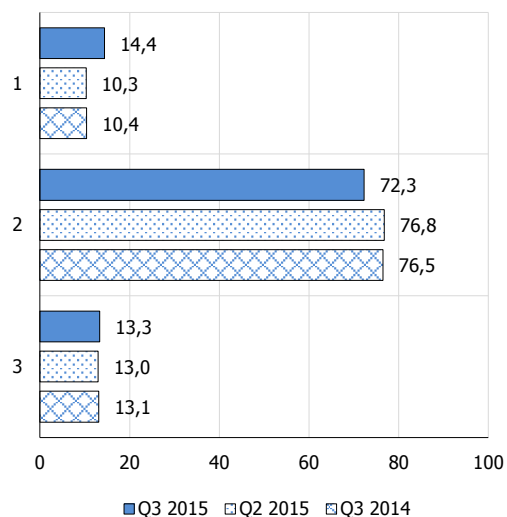
warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2014	Q3 2014	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015
1. gwałtownie wzrosnie	8,7	10,7	8,7	15,4	4,9	4,4
2. nieznacznie wzrosnie	38,5	41,9	34,2	38,7	31,3	34,4
3. pozostanie takie samo	37,0	34,8	46,4	31,9	36,6	42,7
4. nieznacznie zmaleje	15,6	12,7	10,6	14,0	27,0	18,4
5. gwałtownie zmaleje	0,1	0,0	0,1	0,0	0,3	0,1
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	20,0	25,3	20,4	27,8	6,7	12,3

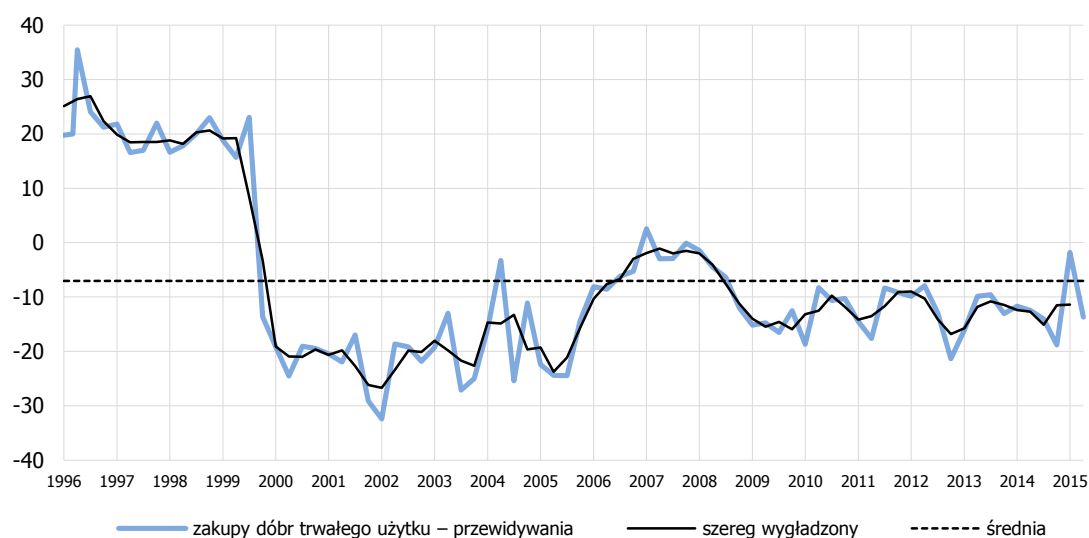
ZAKUPY DÓBR TRWAŁEGO UŻYTKU – STAN

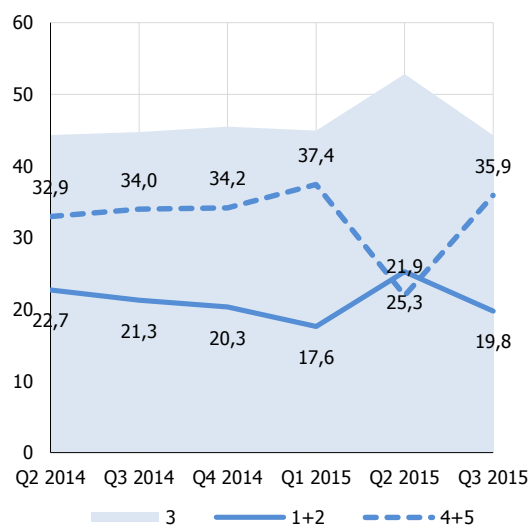
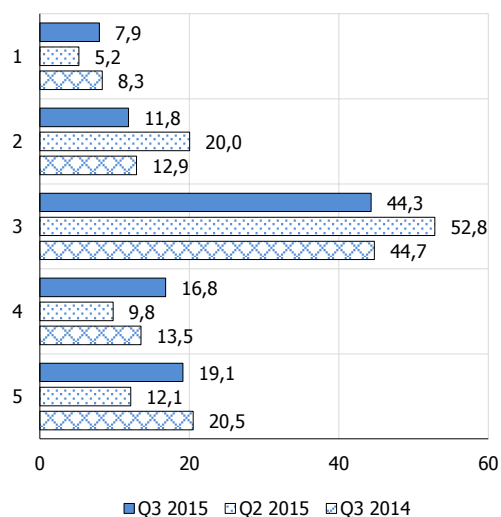
warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2014	Q3 2014	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015
1. tak, teraz właśnie jest odpowiedni czas	10,2	10,4	8,4	12,4	10,3	14,4
2. obecny czas nie jest na to ani dobry, ani zły	74,3	76,5	80,2	72,9	76,8	72,3
3. nie, nie jest to czas odpowiedni	15,5	13,1	11,4	14,7	13,0	13,3
saldo (1-3)	-5,2	-2,7	-3,0	-2,3	-2,7	1,1

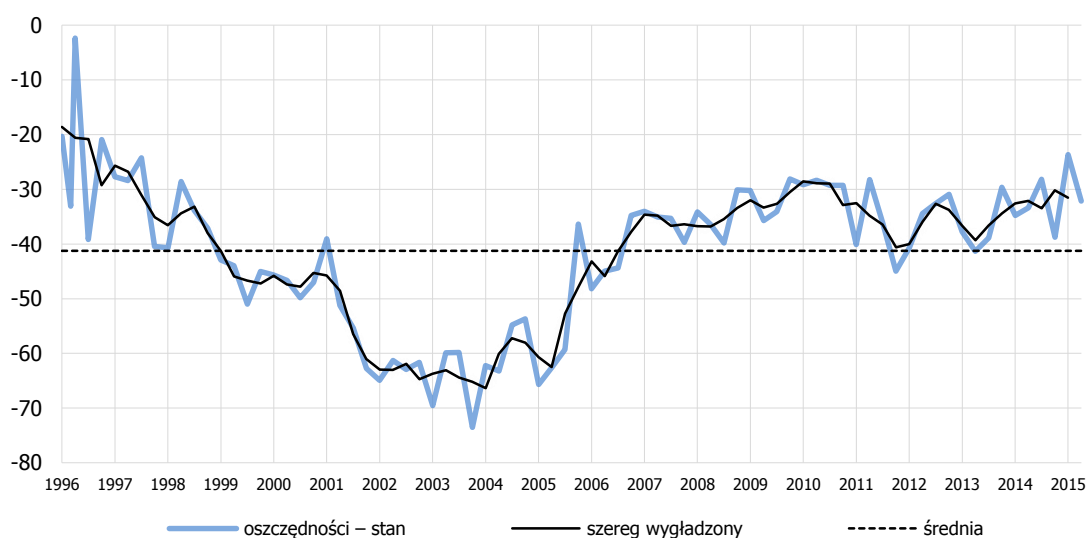
ZAKUPY DÓBR TRWAŁEGO UŻYTKU – PRZEWIDYWANIA

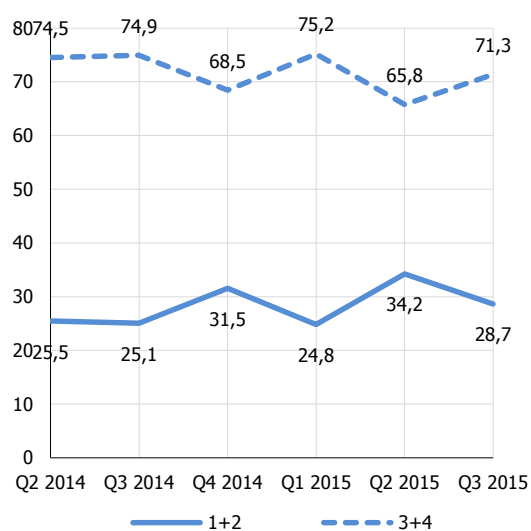
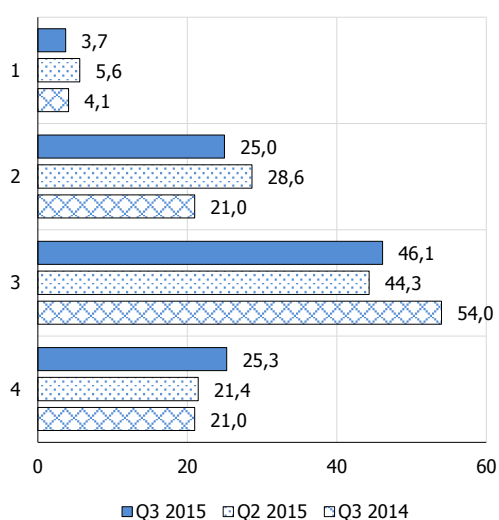
warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2014	Q3 2014	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015
1. dużo większe	7,2	8,3	7,5	6,4	5,2	7,9
2. nieco większe	15,6	12,9	12,9	11,2	20,0	11,8
3. podobne	44,3	44,7	45,5	45,0	52,8	44,3
4. nieco mniejsze	12,7	13,5	12,5	13,3	9,8	16,8
5. dużo mniejsze	20,3	20,5	21,6	24,2	12,1	19,1
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-11,7	-12,4	-14,0	-18,8	-1,8	-13,7

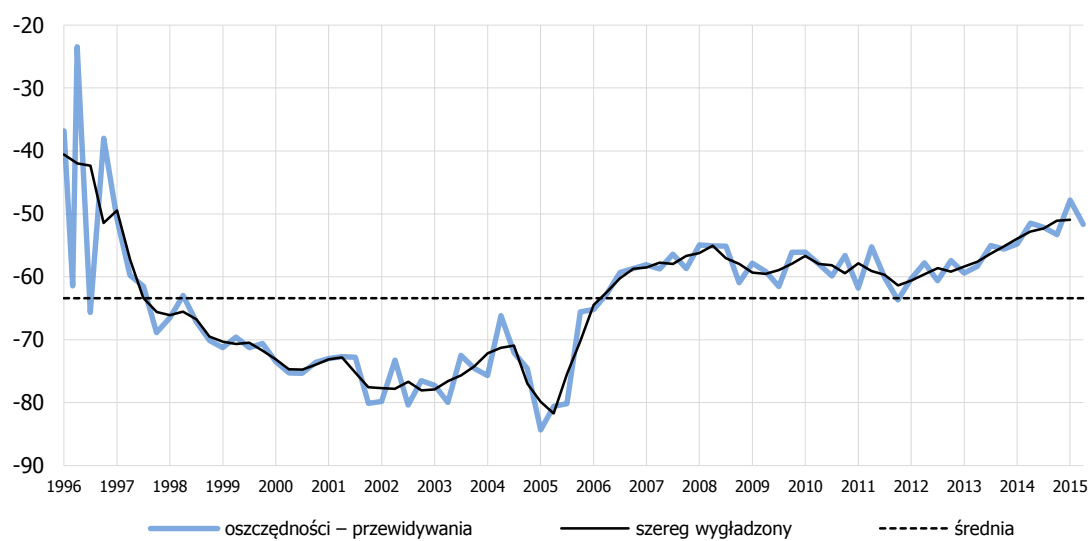
OSZCZĘDNOŚCI – STAN

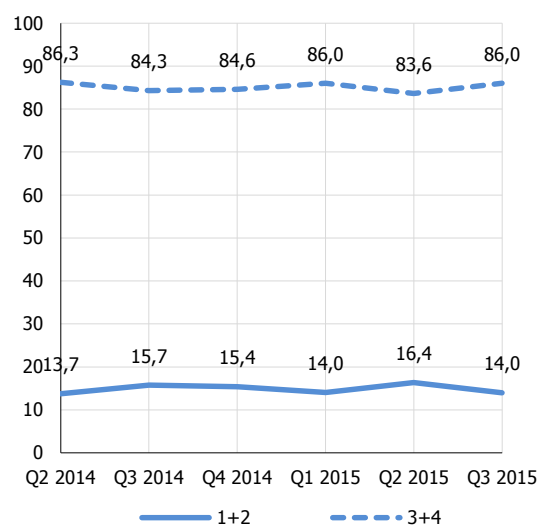
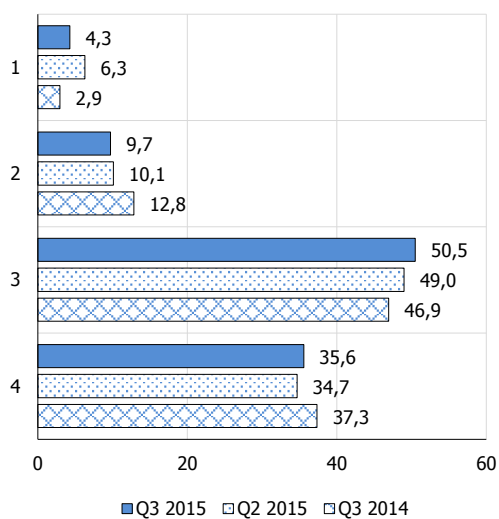
warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2014	Q3 2014	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015
1. bardzo dobry czas, aby oszczędzać	6,4	4,1	6,6	3,5	5,6	3,7
2. dobry czas, aby oszczędzać	19,1	21,0	25,0	21,3	28,6	25,0
3. raczej niekorzystny czas, aby oszczędzać	47,7	54,0	42,5	44,5	44,3	46,1
4. bardzo niekorzystny czas, aby oszczędzać	26,9	21,0	26,0	30,7	21,4	25,3
saldo (1+0,5×2-0,5×3-4)	-34,8	-33,4	-28,2	-38,8	-23,7	-32,1

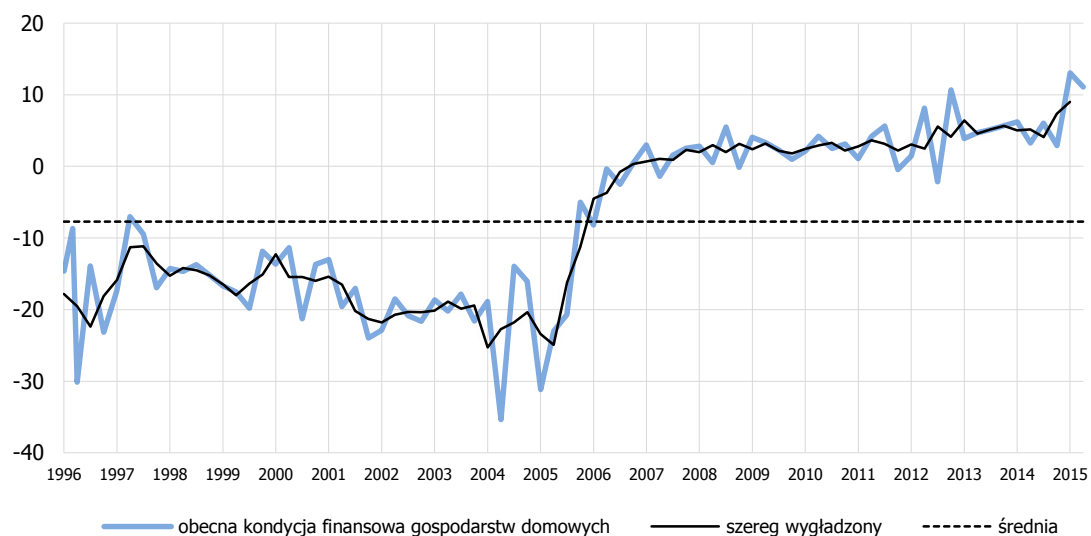
OSZCZĘDNOŚCI – PRZEWIDYWANIA

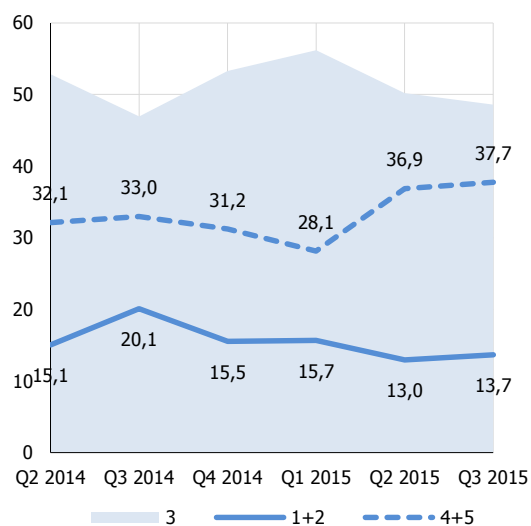
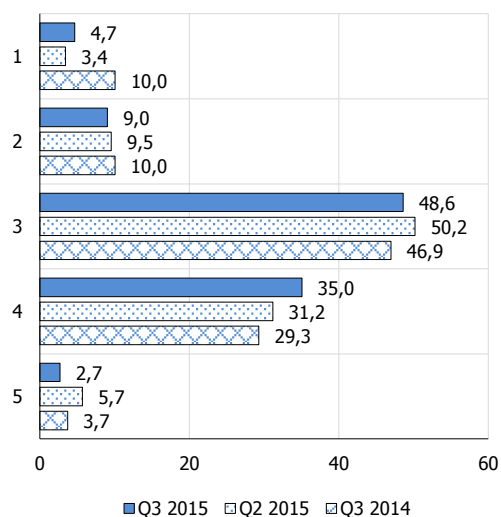
warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2014	Q3 2014	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015
1. bardzo duże	3,7	2,9	2,9	4,3	6,3	4,3
2. dość duże	10,0	12,8	12,5	9,7	10,1	9,7
3. znikome	45,5	46,9	46,6	47,0	49,0	50,5
4. żadne	40,8	37,3	38,0	38,9	34,7	35,6
saldo (1+0,5×2-0,5×3-4)	-54,8	-51,5	-52,1	-53,3	-47,8	-51,7

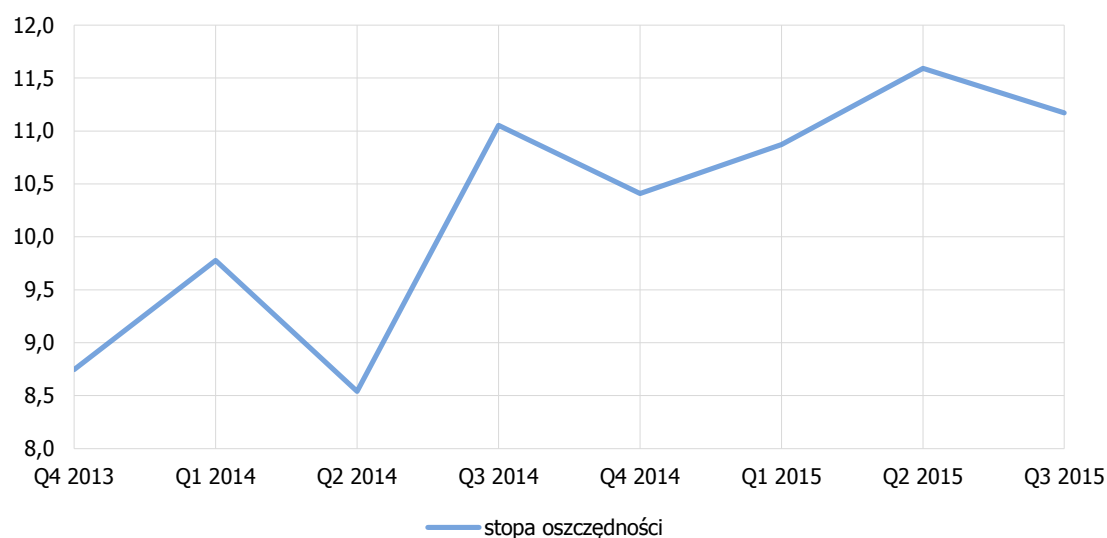
OBECNA KONDYCJA FINANSOWA GOSPODARSTW DOMOWYCH

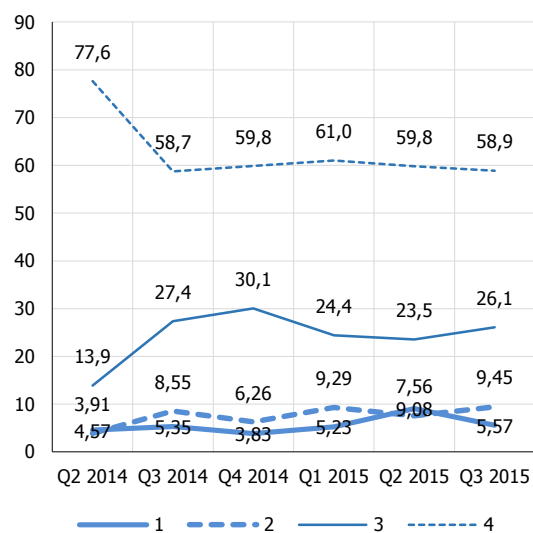
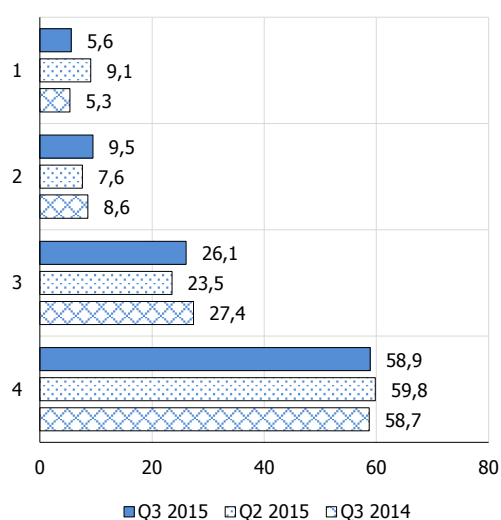
warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2014	Q3 2014	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015
1. wpadamy w długi	5,9	10,0	5,6	8,3	3,4	4,7
2. przejadamy nasze oszczędności	9,1	10,0	9,9	7,3	9,5	9,0
3. nasz dochód z trudem starcza	52,8	46,9	53,3	56,2	50,2	48,6
4. nieco oszczędzamy	30,9	29,3	29,2	26,5	31,2	35,0
5. dużo oszczędzamy	1,2	3,7	2,0	1,7	5,7	2,7
saldo (5+0,5×4-0,5×2-1)	6,2	3,3	6,0	2,9	13,1	11,1

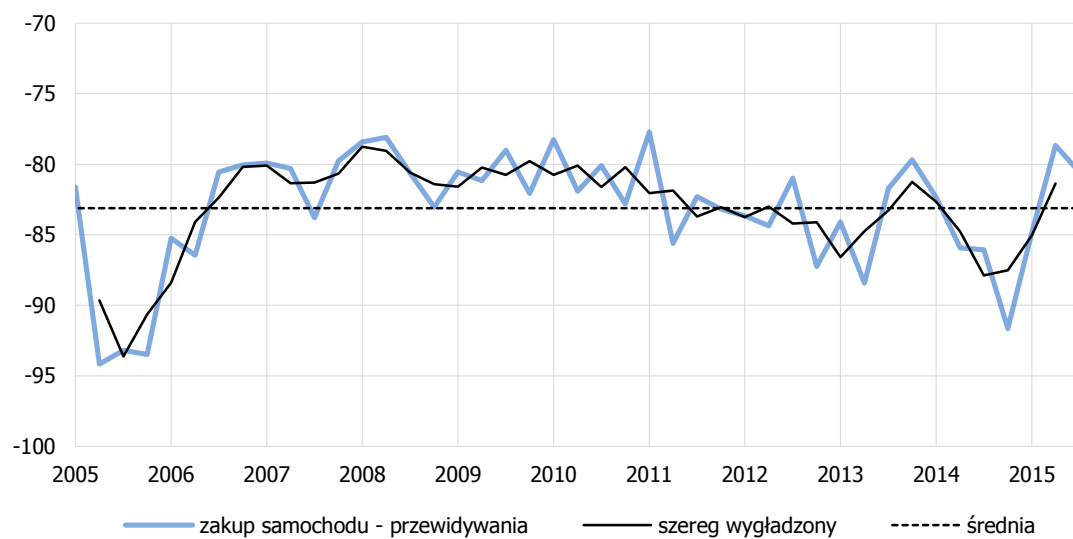
STOPA OSZCZĘDNOŚCI

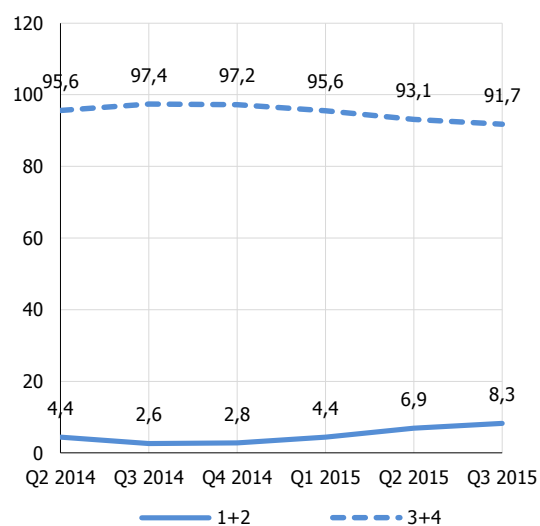
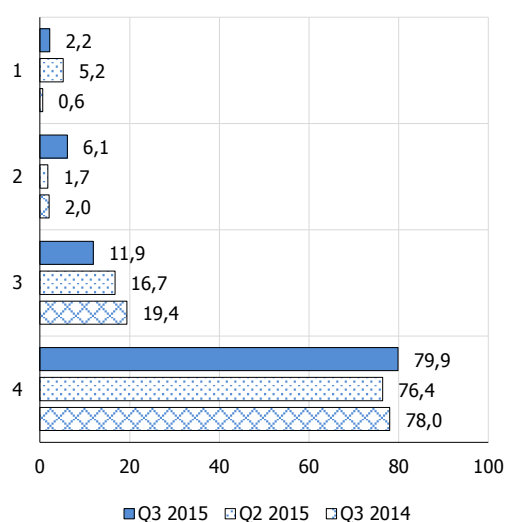
warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2014	Q3 2014	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015
1. więcej niż 30 % dochodów	4,6	5,3	3,8	5,2	9,1	5,6
2. od 20 % do 30 % dochodów	3,9	8,6	6,3	9,3	7,6	9,5
3. od 10 do 20 % dochodów	13,9	27,4	30,1	24,4	23,5	26,1
4. mniej niż 10 % dochodów	77,6	58,7	59,8	61,0	59,8	58,9
saldo ($1 \times 0,35 + 2 \times 0,25 + 3 \times 0,15 + 4 \times 0,05$)	8,5	11,1	10,4	10,9	11,6	11,2

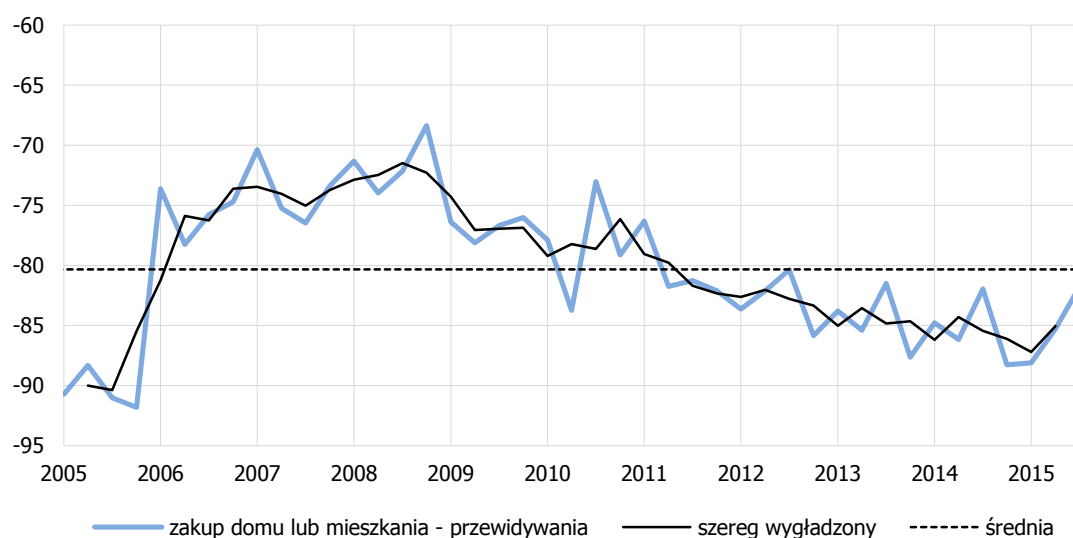
ZAKUP SAMOCHODU – PRZEWIDYWANIA

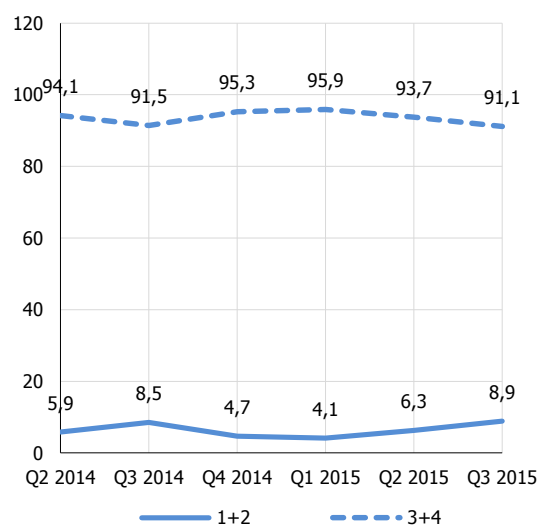
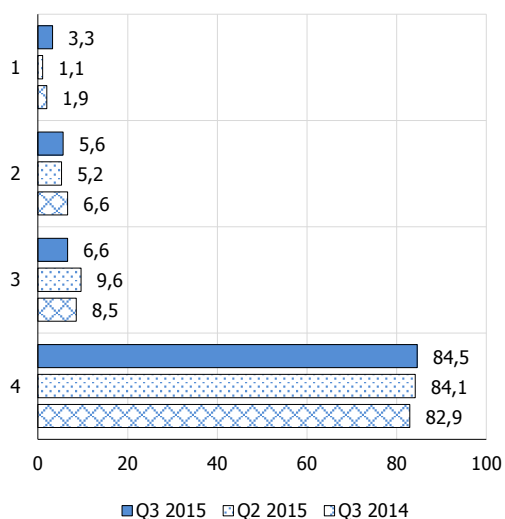
warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2014	Q3 2014	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015
1. bardzo duże	1,9	0,6	1,4	1,4	5,2	2,2
2. dość duże	2,5	2,0	1,4	3,0	1,7	6,1
3. niewielkie	13,0	19,4	6,9	15,6	16,7	11,9
4. zdecydowanie żadne	82,6	78,0	90,3	80,0	76,4	79,9
saldo (1+0,5×2-0,5×3-4)	-85,9	-86,1	-91,6	-84,8	-78,7	-80,6

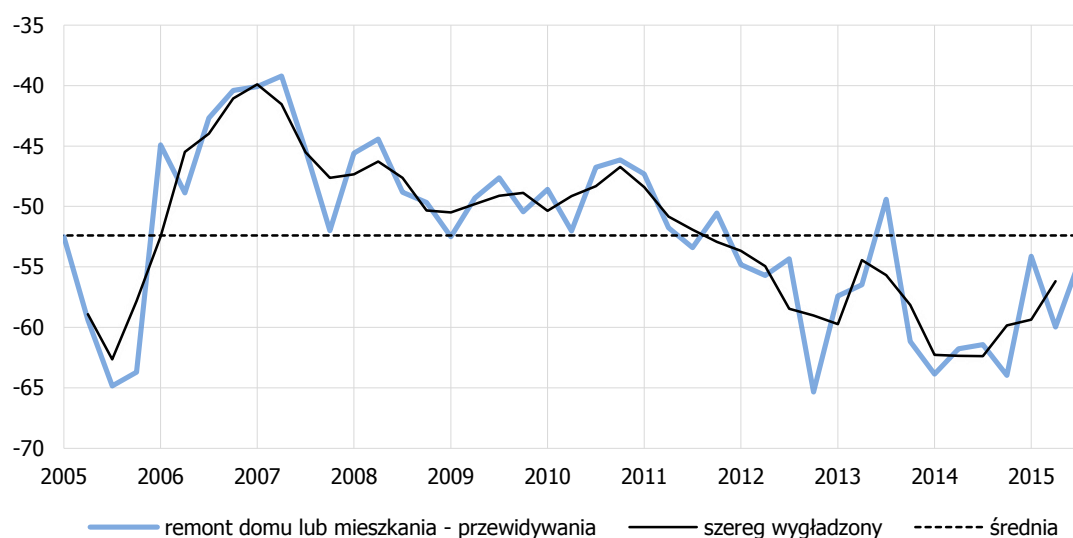
ZAKUP DOMU LUB MIESZKANIA – PRZEWIDYWANIA

warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2014	Q3 2014	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015
1. zdecydowanie tak	2,4	1,9	0,5	1,6	1,1	3,3
2. możliwe	3,4	6,6	4,2	2,5	5,2	5,6
3. raczej nie	7,7	8,5	8,7	9,8	9,6	6,6
4. zdecydowanie nie	86,5	82,9	86,5	86,1	84,1	84,5
saldo (1+0,5×2-0,5×3-4)	-86,2	-81,9	-88,3	-88,1	-85,2	-81,8

REMONT DOMU LUB MIESZKANIA – PRZEWIDYWANIA

warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2014	Q3 2014	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015
1. bardzo duże	3,6	4,5	2,5	7,2	3,9	7,8
2. dość duże	8,1	8,3	11,1	8,2	9,9	10,8
3. niewielkie	37,6	34,0	28,7	38,3	34,9	27,3
4. zdecydowanie żadne	50,7	53,1	57,7	46,3	51,3	54,0
saldo (1+0,5×2-0,5×3-4)	-61,8	-61,4	-64,0	-54,1	-60,0	-54,5

